

TURİSTLERİN REKREASYON FAYDA DÜZEYLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Abdulmenaf KORKUTATA¹

Ramazan ÖZAVCI²

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, İstanbul ili Beyoğlu ilçesinde hizmet veren Noa Gym sağlıklı yaşam merkezini tercih eden turistlerin rekreatif faaliyetlerden fayda beklentilerinin bazı demografik özellikler açısından incelenmesidir. Çalışmaya 01 Kasım – 30 Aralık 2018 tarihleri arasında Noa Gym sağlıklı yaşam merkezine gelen 107 turist gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Ho (2008) tarafından geliştirilen Rekreasyon Fayda Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 25 ifadeden ve 3 alt boyuttan (fiziksel fayda, psikolojik fayda ve sosyal fayda) oluşmaktadır. Katılımcılara ölçeğin orijinal uyarlaması olan İngilizce form uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Analiz sonucunda; katılımcıların yaş, cinsiyet, ülke, meslek, eğitim seviyesi, Noa Gym’i tercih etme gibi gözlemlenen değişkenler ile rekreasyon fayda düzeyleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Buna karşın; psikolojik alt boyut ile turistlerin İstanbul’a gelme nedenleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p:0,031). Tespit edilen farkın hangi grupta yer aldığını bulmak üzere post hoc testlerinden Tamhane T2 uygulanmıştır. Turistik amaç ile iş amacı arasında (p:0,023) anlamlı fark olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak turistlerin rekreatif faaliyetlerden fayda düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. İstanbul’a geliş amaçları dikkate alındığında ise, turistik amaçla seyahat edenlerin rekreasyondan fayda sağlama düzeyleri, iş ve diğer nedenlere oranla daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelime: Turist, Rekreasyon faydaları, Sağlıklı yaşam merkezi, Fitness.

JEL Kodları: L83, L83

Geliş **Submitted** 24.10.2020

Kabul **Accepted** 11.11.2020

¹ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, menafk@gmail.com
ORCID: 0000-0001-7915-8174

² Arş.Gör. Bingöl Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Rekreasyon Bölümü,
ramazanozavcii@gmail.com, ORCID : 0000-0003-3370-8067

INVESTIGATION THE LEVEL OF RECREATION BENEFITS OF TOURISTS ACCORDING TO DEMOGRAPHIC VARIABLES

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the expectations from the recreational activities according to some demographic features of tourists who prefer Noa Gym which is located in Beyoğlu, İstanbul. Totaly 107 tourists who were visit the Noa Gym wellness center between 01 November -30 December 2018, participated in to the study as a voluntary. Recreation Benefit Scale is developed by Ho (2008) which has been used as data collection tool. The scale consists 25 item and 3 sub-dimensions (physical benefit, psychological benefit and social benefit). Participants answered the original English form. As analysis SPSS is used. As result of the analysis it is measured that no significant difference has been found between the observed variables such as age, gender, country, occupation, education level, reasons of the pference of Noa Gym and recreation benefit levels. However; they was a significant difference between the psychological sub-dimension and the reasons of tourists coming to Istanbul (p: 0,031). Tamhane T2 was applied to the post hoc tests in order to find out which group was different. It was observed that there was a difference (p:0,023) between the tourist purpose and the business purpose. As a result, it has been found that the tourists' benefit levels from recreational activities were high. Therefore, according to reason of tourists coming to Istanbul, it was concluded that those who travel for touristic purposes are highest level of benefit from recreation than work and other reasons.

Key words: Tourist, Recreation benefits, Wellness center, Fitness.

JEL Codes: L83, L83

GİRİŞ

Türkiye'nin en önemli turizm destinasyonu konumunda olan ve gelecek yıllarda da ülke turizmi içerisindeki bu konumunu daha da güçlendirmesi beklenen İstanbul şehri (Üner ve ark., 2006:189), tarih boyunca, dünyada önemli yerlere sahip devletlere başkentlik yapmış veya bu devletlerin önemli bir şehri olmuştur (Önay ve Çetin, 2012:90). Kentlerin gelişmişliği turistleri çeken bir unsurken, turizm hareketlerinin artması da bir kentin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (İçellioğlu, 2014: 37).

Turizm endüstrisi turistlerin ihtiyaç ve beklentilerine yönelik turistik ürünlerin geliştirilebilmesine imkân sağlar (Harman ve ark., 2013:270; Bansal ve Eiselt, 2004: 388). Nitekim

Demirel ve ark., (2017:48) çalışmalarında turizm ve spor gibi kavramların içinde yer aldığı rekreasyonel değerlerin birbirleriyle ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında farklı motivasyonlara sahip turist gruplarının, turizm işletmelerinde arayacakları niteliklerin ve işletmelerden beklentilerinin de farklı olabileceğini belirtmektedir (Harman ve ark., 2013:270; Çakıcı, 2000: 161). Bu nedenle konaklama işletmeleri turistlerin yapmış oldukları gezilerden, alışverişlerden ve tattıkları farklı mutfak kültürlerinden arta kalan zamanlarında onlara hizmet olarak spor veya farklı aktiviteler yapabilecekleri yerlerde sunmaktadırlar.

Bu makale kapsamında yapılan alan yazın taraması sonucunda, İstanbul'a gelen turistlerle ilgili farklı birçok araştırma yapıldığı görülmüştür. Araştırmalar neticesinde turistlerin iki kıtanın birleşimi olan İstanbul İli'ni tercih etmelerinin nedenleri genellikle tarihi yapıları, birbirinden zengin tarihe sahip müzeleri, asırlara dayanan farklı kuzin ve yörelerden etkilenen zengin mutfağını tatmak ve alış-veriş yapmanın hazını verecek rekreasyon aktivitelerinden kaynaklandığı alan yazılardan anlaşılmaktadır. (Harman ve ark., 2013; Üner ve ark., 2006; Yıldırım ve Tayfun, 2010; Önay ve Çetin, 2012; Altunel ve Kahraman, 2012; Albayrak, 2013; Özaslan ve Şahbaz, 2013; İçelloğlu, 2014:37; Birdir ve Akgöl, 2015; Şahin ve Ünver, 2015;). Ancak rekreasyon fayda düzeylerine yönelik araştırmaya rastlanılmadığı görülmüştür. Ayrıca işletmelerin turistler için boş zaman değerlendirme imkânı sunmasının yanında müşterilerin daha uzun süreli oda kiralamalarına olanak tanıdığı Borhan ve Erkmen, (2009) çalışmalarında belirtmişlerdir.

İstanbul'a gelen turistlerin rekreasyonel faaliyet olarak yapmış oldukları tarihi ve turistik gezilerden almış oldukları hazzın yanında kişiye fiziksel ve zihinsel yenilenme imkanı sağlayan sportif, kültürel, sanatsal, sosyal ve turistik aktiviteleri de içerdiği rekreasyonun tanımından da anlaşılmaktadır (Karaküçük, 1995; Baştuğ ve ark., 2017:3896; McLean, Hurd ve Rogers, 2008; Başaran, 2016). Ayrıca rekreasyon, bireyin tamamen bağımsız ve özgür bir etkinlikte bulunması, bir doyuma ulaşma, haz alma amacı içerisinde olmasıdır (Karakoç, 1995). Glikson'a göre rekreasyon: nasıl olursa olsun insan yaşamının canlandırılması anlamına gelmektedir. İnsanın biyolojik ve fiziksel çevresinin de canlandırılması anlamında kullanılan rekreasyon, canlandırmak ve canlanmak gibi karşılıklı iki fonksiyonun birbirlerini etkilemelerinden oluşmaktadır (Bayer, 1992). Rekreasyon ve spor canlandırma konusunda ortak paydada buluşmaktadırlar. Nitekim turistik rekreasyon faaliyeti içerisinde yer alan turistler, sağlıklı yaşam merkezlerine giderek rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirirken sportif ve turistik rekreasyon faaliyetlerini de bütünleştirmiş olurlar.

Dünyanın her alanında insanlar fiziksel, ruhsal ve toplumsal açıdan Rekreasyona ihtiyaç duymaktadırlar (Akyürek, 2016; Hsiesh, 2009), Rekreasyon faydalarını, kişilerin boş zamanlarında bulunduğu durumlarını iyileştirmek ve bireysel taleplerini karşılamak için çeşitli etkinliklere katılmaları ile bireylerin öznel algıları olarak değerlendirmiştir. Driver ve ark., (1991) ise, faydayı "iyileştirilmiş durum" olarak tanımlamışlardır.

Dünyada önemli bir paya sahip olan turizm sektörü, turistlerin gezip görmek istedikleri şehirlerde farklı rekreasyon faaliyetlerinden fayda sağlamak amacıyla farklı aktivitelere yönelmektedirler. Bu araştırmada ise rekreasyon aktiviteleri içinde temeli fiziksel egzersize veya çeşitli spor branşlarının rekreatif amaçlı uygulanmasına dayanan ve rekreasyon aktivitelerinin büyük bir bölümünü oluşturan sportif rekreasyon(Aydın ve ark., 2017:79; Zorba ve Bakır, 2004) işletmelerindeki fayda düzeylerini incelemektedir.

Bu bağlamda sportif rekreasyon işletmelerinden biri olan sağlıklı yaşam merkezlerinin turistik yerlere yakın olması rekreasyon fayda düzeyini arttırabilmektedir. Dolayısıyla sağlıklı yaşam merkezlerine giden turistlerin, yaptıkları farklı boş zaman aktiviteleri ile yaşamlarına pozitif yönlü etkiler kazandırmaları beklenmektedir. Buradan hareketle araştırmanın amacı, İstanbul ili Beyoğlu ilçesinde hizmet veren Noa Gym sağlıklı yaşam merkezini tercih eden turistlerin rekreatif faaliyetlerden fayda düzeylerini belirlemek ve bu turistlerin demografik özellikleri dikkate alındığında rekreasyon fayda düzeyleri açısından farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır.

Daha önce İstanbul ilinde Beyoğlu'nda hizmet veren sağlıklı yaşam merkezlerine yönelik yapılan alan yazın taramasında turistlere yönelik rekreasyon fayda düzeyleriyle ilgili araştırma yapılmadığından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmada, nicel yöntemlerden betimsel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Betimsel araştırma, yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklayarak ortaya koymayı ifade eder. Geçmiş ya da gelecek olayları değil o an yaşanan olayları konu alan betimsel araştırma bu nedenle daha çok anket yolu ile veri toplamayı kullanır. Betimsel çalışmalarda araştırmacı, üzerinde çalışılan ve gözlenen olayları kontrol altına alamaz, müdahale edemez ve ortama yeni bir değişken sokmaz (Gençer, 2020:199). Bu nedenle bu çalışma da araştırmanın yapıldığı zaman içinde araştırma mahallinde bulunan katılımcılarla sınırlı tutulmuştur. Bu yönüyle de araştırma evrende seçilen örneklem ile çalışılan kesitsel bir araştırmadır (Douglas ve Connor, 2003:169; Pizam ve Ellis, 1999: 334; Altunışık ve ark., 2007).

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket formu yer almaktadır. Birinci bölümde katılımcıların tanımlayıcı özellikleri sorulurken ikinci bölümde ise, Ho (2008) tarafından geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirlik analizi gerçekleştirilen 25 ifadeden ve 3 alt boyuttan oluşan Rekreasyon Fayda Ölçeği (RFÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutları “Fiziksel Fayda” (1-7), “Psikolojik Fayda” (8-16) ve “Sosyal Fayda” (17-25) şeklinde tanımlanmaktadır. Ölçek 5’li likert tipinde olup, (1) kesinlikle katılmıyorum – (5) kesinlikle katılıyorum şeklindedir. Söz konusu ölçeği oluşturan ifadeler İngilizcedir ve katılımcılara İngilizce form sunulmuştur.

İngilizce formun sunulmasının sebebi katılımcıların İngilizce biliyor olduğu varsayımdır. Bu varsayımı doğrulamak amacıyla her bir katılımcı ile görüşülerek İngilizce bilip bilmedikleri teyit edilmiştir. Gönüllük esasına göre katılımcılar İngilizce formu doldurmayı kabul etmişlerdir. Çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış bir ölçeğin orijinal hali kullanıldığından bu çalışmada ayrıca geçerlilik analizine gerek duyulmamıştır. Güvenilirlik analizi için Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmış ve sonuçlar kritik değer olan 0,717 in üzerinde olduğu hesaplanmıştır. Bu sonuç ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Karagöz, 2016: 941). Çalışmada gerçekleştirilen farklılık analizleri daha önce geçerli olduğu kanıtlanmış ve güvenilir olduğu ise tarafımızca teyit edilmiş bu ölçek üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen veriler, istatistikî metotlarla analiz edilmiştir.

Bu araştırmanın evreni Noa Gym sağlıklı yaşam merkezi ve örneklemini ise Noa Gym adlı sağlıklı yaşam merkezinde 01 Kasım ve 30 Aralık 2018 tarihinde gelen 127 turistten 107'si oluşturmaktadır.

İstanbul ilinde Sağlıklı yaşam ve Wellness adı altında hizmet veren birçok salon mevcuttur. Ancak, söz konusu sağlıklı yaşam merkezinin İstanbul Beyoğlu'nda hizmet vermesinden kaynaklı ve konum itibarıyla İstanbul'daki tarihi ve turistik yerlere yakın olmasından dolayı araştırmanın örneklem grubu olarak tercih edilmiştir. Bir diğer tercih nedeni ise, konakladıkları otellerin anlaştığı Noa Gym sağlıklı yaşam merkezinden 10 günlük paket hizmetinden ücretsiz olarak yararlanabilmeleridir. Bu nedenle Noa Gym sağlıklı yaşam merkezi seçili örneklem olarak tercih edilmiştir.

Elde edilen verilerin dağılımları incelenmiş veri sayısı 29'dan fazla olduğu için Kolmogorov-Smirnov test sonucuna göre ($0,000 < 0,05$) normal dağılımın olmadığı kabul edilmiştir (Karagöz, 2016: 91; Kalaycı vd., 2006: 10). Veri dağılımını inceleyen bir diğer normallik test yöntemi olan Çarpıklık-Basıklık (Skewness-Kurtosis) analizi sonucunda da çıkan değerler -1,5 ile +1,5 arasında olmadığından (Çarpıklık=-0,865; Basıklık=3,892) verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Araştırmaya katılan turistlerin rekreasyon fayda düzeyleri ile turistlerin cinsiyet, yaş, ülke, meslek, gelir, İstanbul'a gelme nedeni, sağlıklı yaşam merkezini tercih etme nedenlerine yönelik Non parametrik testler içinde yer alan, İkili grupların karşılaştırılması için Mann Whitney U testi ve ikiden fazla grupların karşılaştırılması için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda çıkan farkların hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Post Hoc testlerinden Tamhane T2 testi uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında aşağıda belirtilen soruya cevap aranmaktadır;

- Turistlerin demografik özellikleri dikkate alındığında İstanbul ili Beyoğlu ilçesinde hizmet veren Noa Gym sağlıklı yaşam merkezini tercih eden yabancı turistlerin rekreasyon fayda

düzeylelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır? Bu soru bağlamında *araştırmada sınanan farklılık hipotezleri şunlardır;*

Denek grup	Farklılık Kaynağı	Hipotez kurgusu
Turistlerin...	<i>Cinsiyetine</i>	... göre rekreasyon fayda düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.
	<i>Yaşlarına</i>	
	<i>Ülkelerine</i>	
	<i>Mesleklerine</i>	
	<i>Gelirlerine</i>	
	<i>Eğitim durumlarına</i>	
	<i>İstanbul'a gelme nedenlerine</i>	
	<i>Noa Gym sağlık merkezini tercih etme nedenlerine</i>	

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Örneklem grubunun sayısındaki sınırlılık spor salonunun butik tarzda oluşundan ve kısıtlı zamandan kaynaklanmaktadır.
- 2018 yılı Kasım ve Aralık aylarında İstanbul ili Beyoğlu ilçesinde hizmet veren Noa Gym Sağlıklı yaşam merkezini tercih eden turistler.

BULGULAR

Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için SPSS frekans analizi yapılarak değişkenlerin yüzde ve frekans dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Turistlerin Demografik Özelliklerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Erkek	41	38,2
	Kadın	66	61,7
Yaş	19-24	27	25,2
	25-28	21	19,6
	29-34	29	27,1
	35 ve üstü	30	28,0
Kıta	Avrupa	58	54,2
	Afrika	6	5,6
	Asya	32	29,9
	G. Amerika	2	1,9
	K. Amerika	6	5,6
	Avustralya	3	2,8
Meslek	Kamu	16	15,0
	Özel	63	58,9
	Diğer	28	26,2
Aylık Gelir	0-5.000\$	66	61,7
	5.001-10.000\$	33	30,8
	10.001\$'den fazla	8	7,5
Eğitim	Lisans	83	77,6
	Yüksek Lisans	23	21,5
	Doktora	1	0,9
İstanbul'a gelme nedeni	Turistik	39	36,4
	İş	49	45,8
	Diğer nedenler	19	17,8
Noa Gym'i tercih etme nedeni	Tavsiye	12	11,2
	İnternet	27	25,2
	Ulaşılabilirlik	19	17,8
	Diğer	49	45,8
Toplam		107	100

Araştırmaya katılan turistlerin %38,2'si (n=41) erkek ve %61,7'si (n=66) kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Turistlerin yaş aralığına bakıldığında en fazla katılımcının 29-34 yaş aralığı (n=29) %27,1 ile 35 yaş üstü turistlerin (n=30) ise %28,0 olduğu tespit edilmiş olup, turistlerin geldikleri kıtalara bakıldığında ise yoğunluğun (n=58) %54,2 ile Avrupalı turistlerden oluştuğu görülmüştür. Söz konusu katılımcıların meslek grupları incelendiğinde de en çok özel sektör çalışanlarından oluştuğu (%58,9, n=63) ortaya çıkmıştır. Turistlerin aylık gelir durumlarına bakıldığında popülasyonu en yüksek grubun 0-5000 \$ arasında olduğu görülmüştür (%61,7, n=66). Turistlerin eğitim düzeyleri incelendiğinde %77,6'sının (n=83) Lisans, %0,9'unun (n=1) ise Doktora seviyesinde olduğu görülmüştür. İstanbul'a gelme nedenleri bakımından en yoğun grubun iş (%45,8, n=49) amacıyla seyahat ettiği tespit edilmiştir. Noa Gym Spor Salonunu tercih etme nedenlerine bakıldığında birçok nedenin yer aldığı ancak en fazla frekansa sahip olan diğer nedenler değişkeni olduğu saptanmıştır. 19-24 yaş arasındaki turistlerin (n=27) %25,2, 25-28 yaş arasındaki turistlerin (n=21) %19,6, 29-34 yaş aralığındaki turistlerin ve 35 yaş üstü turistlerin (n=30) ise %28,0 olduğu tespit edilmiştir. Turistlerin geldikleri kıtalar incelendiğinde yoğunluğun (n=58)

%54,2 ile Avrupalı turistlerden oluştuğu görülmüştür. Bu turistlerin meslekleri incelendiğinde en çok özel sektör çalışanlarının olduğu (%58,9, n=63) ortaya çıkmıştır. Turistlerin aylık gelir durumları incelendiğinde popülasyonu en yüksek grubun 0-5000 \$ arasında olduğu görülmüştür (%61,7, n=66). Turistlerin eğitim düzeyleri incelendiğinde %77,6'sının (n=83) Lisans, %0,9'unun (n=1) ise Doktora seviyesinde olduğu görülmüştür. İstanbul'a gelme nedenleri bakımından en yoğun grubun iş (%45,8, n=49) amacıyla seyahat ettiği tespit edilmiştir. Noa Gym Spor Salonunu tercih etme nedenlerine bakıldığında en fazla frekansa sahip olan diğer nedenler değişkeni olduğu saptanmıştır.

Turistlerin farklı değişkenlere göre RFÖ fiziksel alt boyutu arasında istatistiksel anlamda bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>0,05$). Turistlerin farklı değişkenlere göre RFÖ sosyal alt boyutu arasında istatistiksel anlamda bir fark yoktur ($p>0,05$). RFÖ psikolojik alt boyut ile farklı değişkenler arasında yalnızca İstanbul'a gelme nedeni arasında istatistiksel anlamda bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($0,031<0,05$). Post hoc testlerinden Tamhane T2 sonucuna göre, Turistik amaç ile iş amacı arasında ($0,023<0,05$) istatistiksel anlamda bir farkın olduğu görülmüştür.

Tablo 2: Turistlerin Farklı Değişkenlere Göre RFÖ Fark Analizi

Parametreler	Fiziksel						Sosyal				Psikolojik			
	Değişkenler	n	X	Std.	Z	p	X	Std.	Z	p	X	Std.	Z	p
Cinsiyet	Erkek	41	31,9	2,51	-0,82	0,41	41,3	2,17	-0,13	0,89	37,4	1,75	-1,16	0,245
	Kadın	66	31,6	2,29			41,1	2,44			37	1,86		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
Yaş	Değişkenler	n	X	Std.	H	p	X	Std.	H	p	X	Std.	H	p
	19-24	27	31,9	2,65	1,261	0,74	41,2	2,71	1,936	0,59	36,9	2,24	0,916	0,822
	25-28	21	31,8	2,74			40,9	1,88			37,3	2,01		
	29-34	29	31,6	1,68			41,6	2,18			37,2	1,51		
	35 ve üstü	30	31,5	2,5			40,9	2,43			37,3	1,57		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
Değişkenler	n	X	Std.	H			p	X			Std.	H		
Kıta	Avrupa	58	31,8	2,38	1,928	0,86	41,3	2,51	2,213	0,82	37,1	2	7,075	0,215
	Afrika	6	30,3	3,72			40,8	0,75			36	1,27		
	Asya	32	31,7	2,22			41	2,33			37,3	1,69		
	G. Amerika	2	32,5	2,12			40,5	0,71			36	0		
	K. Amerika	6	31,3	2,25			41,2	1,72			37,7	1,03		
	Avustralya	3	32,7	1,16			40,7	3,51			38,3	1,16		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
	Değişkenler	n	X	Std.			H	p			X	Std.		
Meslek	Kamu	16	32,4	1,59	1,988	0,37	41,1	2,06	0,183	0,91	36,9	1,41	1,265	0,531
	Özel	63	31,4	2,39			41,2	2,3			37,2	1,62		
	Diğer	28	31,9	2,66			41,1	2,61			37,2	2,41		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
Aylık	Değişkenler	n	X	Std.	H	p	X	Std.	H	p	X	Std.	H	p
	0-5.000\$	66	32,1	2,22	3,518	0,17	41,2	2,27	1,029	0,6	37,4	1,8	2,778	0,249
	5.001-10.000\$	33	31,3	2,4			41,2	2,44			36,9	1,89		
	10.001\$'dan fazla	8	30,4	2,97			40,4	2,56			36,6	1,51		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
Değişkenler	n	X	Std.	H			p	X			Std.	H		
Eğitim	Lisans	83	31,7	2,41	0,029	0,99	41,2	2,26	0,097	0,95	37	1,87	1,504	0,471
	Yüksek Lisans	23	31,7	2,32			41,2	2,68			37,6	1,62		
	Doktora	1	32	.			41	.			37	.		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
İstanbul'a gelme nedeni	Değişkenler	n	X	Std.	H	p	X	Std.	H	p	X	Std.	H	P
	Turistik	39	32,2	2,14	2,917	0,23	41,7	1,93	3,765	0,15	37,7	1,59	6,956	0,03
	İş	49	31,3	2,48			41,1	2,55			36,7	1,86		
	Diğer	19	31,7	2,47			40,3	2,29			37,2	1,92		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		
Değişkenler	n	X	Std.	H			p	X			Std.	H		
Noa Gym'i tercih nedeni	Tavsiye	12	31,6	2,84	0,399	0,94	41,8	1,75	1,263	0,74	37,3	1,5	0,48	0,923
	İnternet	27	31,6	2,41			41,2	2,83			37,2	2,37		
	Ulaşılabilirlik	19	31,7	2,83			41,2	1,87			37	1,94		
	Diğer	49	31,8	2,09			41	2,34			37,2	1,52		
	Toplam	107	31,7	2,37			41,2	2,33			37,2	1,82		

Z= Mann Whitney U H=Kruskal Wallis

TARTIŞMA

Bilindiği üzere sağlıklı yaşam merkezi adı altında hizmet sunan fitness, wellness & Spa ve personal trainer studio gibi işletmeler kişinin iyi görünme, beden, ruh ve zihnin sağlığını dengede

tutmaya ve özgün bir hayat yaşamaya olanak tanımaktadır. Buradan hareketle araştırmanın amacı, İstanbul ili Beyoğlu ilçesine gelen turistlerin sağlıklı yaşam merkezlerinde tercih ettiği rekreasyon faaliyetlerinden ne tür fayda sağladıkları ve bu fayda düzeyinin demografik özellikler açısından farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır. Bu kapsamda araştırmaya katılanların en çok iş amaçlı (%45,8, n=49) seyahat eden yabancı turistlerden oluştuğu dikkat çeken önemli bir sonuç olarak çıkmıştır (bkz. Tablo: 1). Araştırmanın örneklemini oluşturan Noa Gym sağlıklı yaşam merkezini tercih eden yabancı turistlere “Noa Gym tercih nedeniniz nedir?” sorusuna tavsiye, internet, ulaşılabilirlik seçenekleri yer alırken en fazla neden olarak gösterilen unsurun “diğer nedenler” (%45,8, n=49) olduğu tespit edilmiştir (bkz. Tablo: 1). Örneklemin genel durumu incelendiğinde, İstanbul’da merkezi bir konumda bulunması, turistlere konaklama imkânı sağlaması ayrıca kısa süreli konaklamalarda bulunan turistler için ücretsiz sağlık yaşam merkezi hizmeti sunması ve bu hizmetlerin yanı sıra kaliteden ödün vermemesi, çalışan motivasyonunu yüksek tutması, hijyen koşullarına uyması, teknik malzemelerinin eksiksiz olması gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim Özkan (2013:51)’ın yapmış olduğu araştırmada Fitness merkezleri için belirttiği; hizmetin sağlık koşullarına uygun olması, tesisin yeterliliği, fiziki şartların uygunluğu, eğitmen-müşteri ilişkisinin pozitif olması gibi nedenlerin söz konusu olduğu görülmüştür.

Sağlıklı yaşam merkezlerini tercih eden bireylerin aynı zamanda bu merkezlerde boş zamanlarını sportif faaliyetlerle değerlendirebilecekleri düşünüldüğünde Kao (1995)’nin araştırmasında belirttiği gibi rekreasyon faydaları; eğlence ve rekreasyon faaliyetlerine katılımın fiziksel ve psikolojik koşulları iyileştirebileceğini ve bireysel ihtiyaçları karşılayabileceğini de ifade etmiştir. Nitekim Beart ve Ragheb (1980) ile Yurcu ve ark., (2018:19) turistlerin rekreatif etkinliklere psikolojik başta olmak üzere fizyolojik ve sosyal fayda sağlamak için de katıldıklarını belirtmişlerdir.

Lin ve ark., (2013)’de araştırmalarında iş-rekreasyon çatışmasının yaşam kalitesi ile negatif (olumsuz) bir ilişkinin olduğunu belirtirken, rekreasyon fayda sistemi memnuniyetinin yaşam kalitesi arasında pozitif (olumlu) bir ilişkiye sahip olduğunu hatta rekreasyon fayda sistemi memnuniyetinin rekreasyon memnuniyeti üzerinde doğrudan etkisinin, iş memnuniyeti üzerindeki etkisinden daha büyük olduğunu ifade etmiştir. Fizyolojik faydalar ve psikolojik faydalar rekreasyonun en önemli faktörlerindedir. Aktiviteler yorgunluğu hafifletmek, mutluluğu artırmak, fiziksel ve zihinsel sağlığı artırmak ve memnuniyet duygusu sağlamak için tasarlanabilir. Turistlerin yaşadığı olumlu deneyimler ne kadar fazla olursa, eğlence memnuniyeti ve tekrar ziyaret de o kadar yüksek olur (Wang ve ark., 2010).

Kuo ve Tsai, (2011) araştırmalarında fiziksel olarak rekreatif etkinliklere katılımın rekreasyon fayda düzeylerine istatistiksel anlamda pozitif yönde etki ettiğini ifade etmiştir.

Araştırmamızda demografik değişkenler ile RFÖ sosyal alt boyut arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Ancak rekreasyon fayda düzeyleri yüksek çıkmıştır (**bkz. Tablo. 2**). Araştırma bulgumuzun Kuo ve Tsai, (2011)'nin çalışmasından farklı bir sonuç çıkması belirlenen örneklemelerin birbirinden farklı olmasından, örneklem büyüklüğünden ve araştırma kapsamına alınmayan diğer nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Fiziksel aktivitede bulunmanın bireylerde yaşa bağlı olarak bir değişim göstereceği düşünülmektedir. Söz konusu araştırmamızda turistlerin sağlıklı yaşam merkezini tercih etmeleri ve bu merkezin fiziksel aktiviteler barındırması, turistlerin yaşlarının incelemesi açısından önemli olduğu söylenebilir. Bu nedenle araştırmamızın yaş dağılımları dikkate alındığında Noa Gym sağlıklı yaşam merkezini tercih edenlerin RFÖ alt boyutlarından alınan puan ortalamalarına göre farklılaşmadıkları ayrıca yapılan analizde istatistiksel olarak da anlamlı bulunmaması turistlerin fiziksel fayda algısının benzer olduğu sonucunu düşündürmektedir. Rekreasyon Fayda Ölçeği ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, yaş değişkenine göre yapılan bir analize rastlanılmamıştır. Bu nedenle elde ettiğimiz bulgunun alan yazınla karşılaştırmasını yapabilmek için doğrudan RFÖ'nün kullanıldığı çalışmalardan ziyade rekreasyon aktivitelerine katılım kapsamında yapılmış çalışmalardan araştırma bulgumuzla örtüşen sonuçlardan çıkarımlar yapılmıştır (Chen, 2013; Lin, 2004). Bu bağlamda Şanlı ve Güzel (2009)'in fiziksel aktiviteye katılım sağlayan bireylerin yaşlarına göre yapmış oldukları çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir.

Yapılan diğer bir araştırmaya göre, bir takım boş zaman etkinliklerine katılan bireylerin rekreasyonel açıdan elde ettikleri fayda durumu yaş değişkenine göre istatistiksel anlamda bir farkın olduğu tespit edilmiş ve söz konusu farklılığın büyük kısmı ise 24 yaş altındaki bireylerde görüldüğü ifade edilmiştir (Kaplan ve Ardahan, 2012:102).

Araştırmamızda aylık gelir durumuna göre bireylerin rekreasyon fayda düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Dergance ve ark., 2003 yılında yaptığı araştırmada ise, aylık gelir düzeyinin boş zamanlarında fiziksel aktivite yapan bireylerin elde ettikleri fayda düzeyine bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer olarak Kaplan ve Ardahan (2012)'da yapmış oldukları araştırmada da aylık gelir değişkeninin rekreasyonel fayda açısından belirleyici bir rol oynamadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Farklı bir araştırmaya bakıldığında Ayyıldız Durhan ve Karaküçük (2017:48)'ün araştırma bulgularına göre aylık gelir düzeyi ile rekreasyon fayda arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Aylık gelir durumu rekreasyonel etkinliklerin çeşitlenmesini sağlayabilmektedir. Ancak beklenen fayda durumunda farklı sonuçların çıkmış olması araştırma kapsamında değerlendirilen farklı ölçekler veya farklı örneklemelerden kaynaklandığı söylenebilir.

Sağlıklı yaşam merkezlerinin bireylerin yaşam kalitesini arttırdığı düşünüldüğünde; sağlıklı yaşam tarzı sadece hastalıkların önlenmesini değil, aynı zamanda fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik hali ve mutluluğu da kapsar (Çakır,2017:178). Bunun yanında sağlıklı yaşam tarzını benimseyen bireyler spor yapmak için tercih ettikleri spor salonlarını öncelik olarak zayıflamak, boş zamanlarını değerlendirmek, sosyal çevresini genişletmek ve güzel bir fiziğe sahip olmak ve en önemlisi sağlıklı yaşam sürdürmek gibi nedenlerle tercih ettikleri toplum tarafından kabul gören bir gerçektir. Nitekim Şelale Akça (2012:54) çalışmasının amacına yönelik bireylere 22 soru sormuş ve bu sorular doğrultusunda özel spor merkezlerine üye olan bireylerin spordan beklentilerini sırasıyla; 1.Formda kalmak 2. Hareket etmiş olmak 3. Zayıflamak 4. Sağlıklı Olmak 5. Öz Saygının artması 6. Boş Zamanları Değerlendirmek 7. İşten, Okuldan sonra stres atmak 8. Benlik Duygusunu Geliştirmek 9. Yeni deneyimler kazanmak 10. Diğer beklentiler şeklinde bir sonuç ortaya koymuştur. Söz konusu araştırmamızda da turistlere yönelik bir araştırma olmasından kaynaklı “Noa Gym Sağlıklı yaşam merkezini tercih etme nedeniniz” sorusuna turist olmalarından dolayı “Tavsiye, İnternet, ulaşılabilirlik ve diğer” şeklinde uzman görüşü olarak karar verilmiştir. Bir başka nedenle değerlendirilecek olursak turistlerin bir yeri tercih etmelerindeki en önemli faktörlerin (Tavsiye, İnternet, ulaşılabilirlik) olduğu da göz ardı edilmemelidir (Polat, 2017:242). Çünkü kendi Ülkesinin dışına herhangi bir sebeple çıkmış bir turistin kısa vadede zaman geçireceği bir ülkede söz konusu değişkenlerin uygun olacağı açıkça görülmektedir. Ancak bizim çalışmamızda “diğer” ifadenin çıkması farklı nedenlerinde tercih nedeni olduğu ortaya çıkmıştır (n=49). Dolayısıyla bundan sonraki çalışmalarda “diğer” olarak ifade edilen nedenlerin neler olduklarının ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Turistler gidecekleri yerleri tercih etmede sosyal ekonomik ve kültürel etkinliklerin (Beerli ve Martin, 2004: 624; Memiş, 2016: 213:Tuna, 2018:15) yanında gideceğin ilin veya bölgenin doğal kaynakları, tarihi kültürel yerleri, konaklama ve ulaşım olanaklarının erişilebilirliği, altyapı ve rekreasyon etkinlik alanlarının istenilen düzeyde olması (Kim vd., 2003: 170) etki eden faktörler olarak belirtilmektedir. Söz konusu araştırmanın turistler üzerine yapılması ve araştırmanın örneklemini oluşturan Noa Gym'in İstanbul Beyoğlu'nda turistlere hizmet veren bir işletme olmasından kaynaklı “ anket formunda yer alan İstanbul'a gelme nedeniniz?” sorusuna yönelik sadece bu üç değişken olan “Turistik, iş ve diğer” Seçeneklerine yer verilmiştir. Buradan hareketle araştırmamızda turistlerin rekreasyon fayda düzeyleri ile demografik değişkenler arasında yapılan karşılaştırmalarda istatistiksel olarak yalnızca İstanbul'a gelme nedeni ile ölçek alt boyutlarından olan psikolojik alt boyut arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($H_{6,956} p=0,031<0,05$). Bu farkın nedeni turistik veya iş amacıyla İstanbul'a gelen turistlerin psikolojik açıdan benzeşmeyen amaçlarla seyahat ettikleri, iş amacıyla gelen turistlerin ise daha stresli bir yapıda olduklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim araştırmada sınanan

hipotezlere bakıldığında yalnızca “**H7: Turistlerin İstanbul’a gelme nedenlerine göre rekreasyon fayda düzeyleri arasında fark vardır.**” hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ

Turistlerin gittikleri bölgelerde eğlence, macera, dinlenme, o bölgenin tarihi ve turistik yerlerini görme, o bölgeye ait mutfak kültürlerini tatma, spor v.b. amaçlarla seyahat ettikleri bilinen bir gerçektir.

Yapılan araştırmada Tablo 2, 3 ve 4’ te İstanbul’a gelme nedeni olarak belirtilen seçeneklerden RFÖ’ ye göre elde edilen **puanlar** dikkate alındığında, turistik amaçla seyahat edenlerin rekreasyon faydalarının “iş ve diğer” amaçlarla seyahat etme nedenlerine göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. (**bkz. Tablo:2**). Dolayısıyla turistik amaçla seyahat edenlerin rekreasyon fayda düzeyleri yüksek olduğu söylenilebilir.

Sonuç olarak araştırmaya katılan turistlerin rekreasyon faaliyetlerden beklenti düzeyleri yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak rekreasyon fayda düzeyleri turistlere yönelik gelir, eğitim, yaş ve benzeri birçok değişkenin rekreasyon fayda düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın çıkmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırma sorusu olan, “*Turistlerin demografik özellikleri dikkate alındığında rekreasyon fayda düzeyleri açısından farklılık var mıdır?*” sorusuna cevap aranmış, yapılan analizler sonucunda da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın yalnızca turistlerin İstanbul’a gelme nedenlerine göre rekreasyon fayda düzeyleri arasında bir farkın olduğu diğer değişkenlere göre ise, bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonucundan hareketle verilebilecek öneriler;

- İstanbul ilini tercih eden yerli turist ile yabancı turist karşılaştırması yapılabilir.
- İstanbul ilini tercih eden yerli ile yabancı turistlerin farklı rekreasyon aktivitelerine katılanlara yönelik bir araştırma yapılabilir.
- “Diğer” olarak ifade edilen nedenlerin somut olarak neler olduklarının ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akyürek S. (2016). Boş zaman alan ve faaliyetlerinin yurt içi turizm talebi ve yeniden ziyaret etme niyetine etkisi: bodrum örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Albayrak, A. (2013). Farklı milletlerden turistlerin Türk mutfağına ilişkin görüşlerinin saptanması üzerine bir çalışma. Journal of Yasar University, 30(8), 5049-5063.

Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri (5. Baskı). Sakarya Yayıncılık, İstanbul.

Aydın, E., Şahan, S., Temel, B.V., (2017). Sportif boş zaman aktivitelerine katılan üniversite personelinin iş doyum ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 19(32), 78-83. ISSN: 2147 – 7833

Ayyıldız Durhan, T., Karaküçük, S. (2017). Çocuklarıyla babygym aktivitelerine katılan ebeveynlerin boş zaman fayda düzeylerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(4): 43-53.

Bansal, H., Eiselt, H.A. (2004). Exploratory research of tourist motivations and planning, Tourism Management, 25, 387–396.

Başaran, Z. (2016). Boş zaman yönetimi. Gazi kitabevi, Ankara.

Baştuğ, G., Zorba, E., Duyan, M., Çakır, Ö. (2017). Farklı kültürlerde boş zaman: Serbest zaman aktivitelerinin incelenmesi. Journal of Human Sciences, 14(4), 3895-3904.

Bayer, M. (1992). Turizme giriş. İstanbul İşletme Fakültesi Yayını, s.46.

Beerli, A., & Martin, D. (2004). Tourist Characteristics and The Perceived Image of Destinations: A Quantitative Analysis- a case study of Lanzarote, Spain . Tourism Management, 25(5), 623-636.

Birdir K., Akgöl, Y. (2015). Gastronomi turizmi ve türkiye'yi ziyaret eden yabancı turistlerin gastronomi deneyimlerinin değerlendirilmesi. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 3(2), 57-68. ISSN:2147-804X

Celil, Ç.A. (2000). Seyahat sıklığı değişkenine göre müşterilerce otel özelliklerinin değerlendirilmesi. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, Hasan Olalı Özel Sayısı, 160-168.

Çakır, B. (2017). Sağlıklı yaşam: Gündelik hayatta karşılaştığımız sağlık risklerini azaltabilir miyiz?. Ankara Med J, 17(3), 179-188.

Demirel, M., Gürbüz, B., Karaküçük, S. (2017). Rekreatif aktivitelere katılımın çevreye yönelik tutum üzerindeki etkisi ve yeni ekolojik paradigma ölçeği'nin geçerliği ve güvenilirliği. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2009, VII (2) 47-50.

Dergance, J.M., Calmbach, W.L., Dhanda, R., Miles, T.P., Hazuda, P.H., Mouton, C.P. (2003). Barrierstoandbenefits of leisure time physicalactivity in theelderly: differencesacrosscultures. JAmGeriatr Soc., 51: 863–868.

Douglas, L., Connor, R. (2003). Attitudes to Service Quality- the Expectation Gap, Nutrition & Food Service, 33(4), 169.

Driver, B.L., Brown, P.J., Peterson, G.L. (1991). Research on leisure benefits: an introduction to this volume (In B. L. Driver, P. J. Brown & G. L. Peterson Eds.), Benefits of leisure. State College, PA: Venture Publishing, 3-12.

Durhan, T., Karaküçük, S. (2017). Çocuklarıyla baby gym aktivitelerine katılan ebeveynlerin boş zaman fayda düzeylerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(4), 43-53.

Gençer, E. (2020). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yaklaşımları Çerçevesinde Din Eğitimi Biliminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler. Kırıkkale Üniversitesi Kalemname Dergisi, 5 / 9 s.182–219

Güzel, G., Şahin, A., Ünver, G. (2015). Destinasyon pazarlama aracı olarak “gastronomi turizmi”:istanbul’un gastronomi turizmi potansiyeli üzerine bir araştırma. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 3(2), 63-73.

Harman, S., Çakıcı, A.C., Ayten Akatay. (2013). İstanbul’a Gelen Sırtçantalı Turistlerin Seyahat Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 13 (25), 267-300. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/susead/issue/28409/302289>

Ho, T. K. (2008). A study of leisure attitudes and benefits for senior high school students at Ping- Tung City and country in Taiwan (Unpublished doctoral dissertation). United States Sports Academy, Daphne, AL.

Hsieh, M.C. (2009). The Study on Users’ Participation Motivation and Leisure Benefits of Yang Ming Sport Park in Taoyuan City. Journal of Management, 1(2),31-57.

İçellioğlu, C. Ş. (2014). Kent turizmi ve marka kentler: turizm potansiyeli açısından istanbul’un swot analizi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1, 37-55.

Kalaycı, Ş. (2006). Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (Ed). Asil Yayın Dağıtım. Ankara.

Kaplan, A., Ardahan, F. (2012). Doğa sporları yapan bireylerin profilleri, doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar: Antalya örneği. 12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi sözel Bildiri.

Karagöz, Y. (2016). Spss 22 uygulamalı biyoistatistik. Nobel Yayınevi. Ankara.

Karaküçük, S. (1995) Boş zaman. Ankara Basımevi, Ankara, s.89.

Kim, S. S., Lee, C.-K., Klenosky, D. (2003). The Influence of Push and Pull Factors at Korean National Parks. *Tourism Management*(24), 169-180.

Kuo, Y., Tsai, C. (2011). Leisure involvement, leisure benefits, quality of life, and job satisfaction. creating sports island plan in chiayi city, Department of Physical Education, National Chiayi University, Taiwan.

Lin, J.H., Wong, J.Y., Ho, C.H. (2013). Promoting frontline employees' quality of life: Leisure benefit systems and work-to-leisure conflicts. *Tourism Management*, 36, 178-187.

Lin, Y.M. (2004). The study of the leisure benefit and happiness of swimmers. Unpublished Master's Thesis National Yunlin University of Science and Technology, Yunlin. Chen, C.C. (2013). The relationship among leisure involvement, leisure benefits, and happiness of elementary schoolteachers in tainan county. *International Research in Education*, 1(1), 29-51.

McLean, D., D., Hurd, A., R., Rogers, N., B. (2008). *Kraus recreation and leisure in modern society* Sudbury: Jones And Barlett Publishers, 40.

Memiş, S. (2016, Haziran). Tatil Yeri Seçiminde Etkili Olan Faktörler: Yerli Turistler Üzerine Bir Araştırma. *Kesit Akademi Dergisi*(4), 212-226.

Önay, O., Çetin, E. (2012). Turistik yerlerin popülaritesinin belirlenmesi: istanbul örneği. *Istanbul Management Journal*, 23 (72). 90-109.

Özaslan, Y., Şahbaz, R.P. (2013). İstanbul'a gelen yabancı turistlerin ürün tercihlerinde satış geliştirme faaliyetlerinin etkisi. *Ege Akademik Bakış*, 13(1), 83-97.

Özkan, S.E. (2013). Türkiye'deki fitness merkezlerinde hizmet kalitesi beklentilerinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yönetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Polat, E. (2017). Genç bireylerin turistik tercihlerinin belirlenmesi üzerine Balıkesir kent merkezinde bir araştırma. *Uluslar arası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 234-250.

Şanlı, E., Güzel, N.A. (2009). Öğretmenlerde fiziksel aktivite düzeyi-yaş, cinsiyet ve beden kitle indeksi ilişkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 23-32.

Şelale Akça, N. (2012). Özel spor merkezlerine üye olan bireylerin spora yönelme nedenleri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Tabachnick, B., Fidell, G., Linda, S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. Baskı), Pearson Education: Boston.

Tuna, S. (2018) Tüketicilerin Destinasyon Seçimini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Üner, M.M., Güçer, E., Taşçı, A. (2006). Türkiye turizminde yükselen destinasyon olarak istanbul şehrinin imajı. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(2), 189-201.

Wang, S., Tsai, C.Y., Chu, Y.C. (2010). Tourist behavior in hakka cultural parks. department of tourism and leisure, National Penghu University.

Yıldırım, M., Tayfun A. (2010). Turistlerin tüketim davranışları kültüre/milliyete göre farklılık gösterir mi? Alman ve Rus turistler üzerine bir araştırma. *İşletme araştırmaları dergisi*, 2(22), 43-63.

Yurcu, G., Kasalak, A., Akıncı, Z. (2018). Turistlerin boş zaman motivasyonunu ve tatminini etkileyen faktörler: beldibi örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 17-19.